
Agendapunt:	6
Onderwerp:	Windenergie (bijlage bij raadsvoorstel 23 april 2007)
Commissie:	10-3-2008, nr. 6
Raadsvoorstel:	20-2-2008, nr. 258
Portefeuillehouder :	dhr. E. Goldsteen
Beleidssterrein:	- Ruimtelijke ordening en bouwzaken
Programma:	3. Beheer openbare ruimte
Ter inzage (o.m.) :	<ul style="list-style-type: none">- Amendement d.d. 26 november 2007- Streekplan Overijssel- Brief van Windpark Tolhuislanden d.d. 3 januari 2008- Brief van bewoners Dalfserveld d.d. 12 februari 2008- Brief Gedeputeerde Staten van Overijssel d.d. 19 december 2007- Verslag informatiebijeenkomst hoogspanningsverbinding Zwolle-Hoogeveen Zuidwolde d.d. 29 januari 2008
Informant:	H. Lammertsen
	E. h.lammersten@dalfsen.nl
	T. (0529) 488235

Tijdens de behandeling van het voorstel op 26 november jl. heeft de raad in het perspectief van het mogelijke besluit van de provincie Overijssel om de hoogspanningsleiding Zwolle-Hoogeveen te handhaven, een amendement aangenomen, hetgeen inhoudt:

*dat de raad instemt met het toestaan van windturbines in de gemeente Dalfsen door per 1 februari 2008 planologisch plaatsing van een lijnopstelling in het Dalfserveld, initiatief Hooislagen mogelijk te maken, **tenzij***

- *op of voor deze datum het aannemelijk is dat de hoogspanningsleiding ter plaatse alsnog verdwijnt, of*
- *de plaatsing van de lijnopstelling aan de oostkant van de spoorlijn (eenvoudig) mogelijk is in combinatie met de bestaande hoogspanningsleiding.*

Indien eerder dan de genoemde datum duidelijk wordt dat:

- de hoogspanningslijn wordt gehandhaafd; of
- dat de plaatsing van lijnopstelling nummer 5 technisch gezien niet voor de hand ligt;

wordt de plaatsing op het initiatief Hooislagen even zoveel eerder mogelijk.

Indien er op de genoemde datum nog geen enkele duidelijkheid is over de toekomst van de genoemde hoogspanningslijn vervalt dit besluit eveneens.

Toelichting:

Over het opwekken van windenergie door plaatsing van windturbines op haar grondgebied heeft de gemeenteraad van Dalfsen positief besloten.

Bij de locatiekeuze is de inpassing in het landschap een belangrijk criterium, Momenteel vindt er op (inter)provinciaal niveau een (her)oriëntatie plaats over het continueren van de hoogspanningsmasten van Zwolle naar het noorden van het land. Hierop verwachten we van de betrokken partijen op korte termijn duidelijkheid.

Gelet op het belang van dit onderwerp (ook voor betrokkenen) en het procesverloop vinden we besluitvorming in onze raad op korte termijn belangrijk.

Indien beide genoemde "tenzij" condities niet aannemelijk zijn op de genoemde datum vervalt het besluit tot plaatsing. Locatiekeuze ligt dan weer open voor nieuwe besluitvorming.

Hoogspanningslijn Zwolle-Hoogeveen

Bij brief van 19 december 2007 hebben Gedeputeerde Staten van Overijssel meegedeeld dat de hoogspanningslijn Zwolle-Hoogeveen wordt gehandhaafd. De Minister van Economische Zaken heeft daartoe een akkoord bereikt met de provincies Overijssel, Drenthe en Tennet, de netwerkbeheerder. De belangrijkste redenen die daaraan ten grondslag hebben gelegen is het feit dat de vraag naar

energie sterk is toegenomen en blijft toenemen alsmede de ontsluiting van duurzame energie vanuit het kassengebied Zuidoost Drenthe.

Op 28 januari jl. hebben de provincies Overijssel, Drenthe en Tennet tijdens een informatie-bijeenkomst in Zuidwolde een toelichting gegeven op het besluit om deze hoogspanningslijn te handhaven. Het verslag van deze informatiebijeenkomst hebben wij voor u bij de stukken ter inzage gelegd.

Hieronder wordt ingegaan op de vraag in hoeverre het technisch gezien voor de hand ligt windturbines te plaatsen langs de oostzijde van de spoorlijn (locatie Nieuwleusen-west), nu de hoogspanningsverbinding hier gehandhaafd blijft. De afstand tussen de spoorlijn en de hoogspanningsleiding bedraagt circa 250 meter.

Combinatie Tolhuislanden Zwolle/Nieuwleusen-west

Combinatie B is opstelling 3 met vier turbines in Tolhuislanden en opstelling 5 met vier of vijf molens in Nieuwleusen-west. Deze combinatie vormt twee parallelle lijnen in het landschap. Enkele opmerkingen:

- De twee lijnen lopen parallel langs het spoor;
- De opstelling in Tolhuislanden staat dicht langs het spoor en de opstelling in Nieuwleusen-West staat op circa 500 meter vanaf het spoor;
- Er wordt gesuggereerd dat het hier om een clusteropstelling gaat. **Bij een clusteropstelling moet zowel in de lengte als in de breedte de onderlinge afstand gelijk zijn.** Hiervan is geen sprake. De onderlinge afstand in opstelling 3 is ongeveer 350 meter. De afstand tussen de twee lijnen is circa 550 meter;
- Opstelling 3 wordt geplaatst binnen een te berekenen geluidszone langs het spoor. Binnen deze zone zijn geen geluidgevoelige objecten zoals woningen toegestaan. Er kunnen wel windturbines binnen deze zone worden geplaatst. Opstelling 5 loopt ook parallel aan het spoor. Vanuit landschappelijk oogpunt is het niet mogelijk de windmolens tussen de spoorlijn en de hoogspanningslijn te plaatsen (landschappelijk moet deze afstand tenminste 250 meter zijn). Hieronder zullen wij daarop verder ingaan.
Dit impliceert dat de windmolens worden geplaatst aan de oostzijde van de hoogspanningslijn. Hierdoor wordt afbreuk gedaan aan het idee alsof het hier om een cluster-opstelling zou gaan: vanaf west naar oost ontstaat het volgende lijn beeld:
een lijn met vier windturbines in Zwolle langs de spoorlijn (ten zuiden van de Koedijk), vijftig meter verder naar het oosten de spoorlijn, vervolgens 250 meter verder de hoogspanningslijn en ten slotte weer een lijn met vier of vijf windturbines.
Landschappelijk ontstaat er een sterke concentratie van infrastructuur binnen een afstand van circa 550 meter, met aan weerszijden twee lijnen met windturbines en daartussen een spoorlijn en een hoogspanningslijn. Van een cluster is geen sprake. Naar ons oordeel een onrustige en rommelige situatie.
In het algemeen kunnen windturbines een bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit. De lijn in Tolhuislanden volgt en accentueert in feite de lijnen van de A-28, het spoor en de hoogspanningslijn. Als daar nog een lijn (oostelijk) naast wordt geplaatst, dan betekent dit geen versterking van de lijnenstructuur, maar ontstaat er een onsamenhangend beeld van windturbines, dat gescheiden wordt door een hoogspanningslijn en een spoorlijn. Van een cluster is dan geen sprake meer.
- Een andere optie is om het initiatief Nieuwleusen-west tussen de spoorlijn en de hoogspanningslijn te plaatsen. De minimale afstand tussen de hoogspanningslijn en de windturbines moet ten minste 7,85 meter + halve rotordiameter bedragen.
Als een lijn wordt gecreëerd die (ongeveer) identiek is aan de lijn in Zwolle, kan weliswaar een parallelle opstelling worden gecreëerd, maar geen cluster omdat de onderlinge afstand niet gelijk kan zijn (de afstand west-oost bedraagt dan circa 100 meter, en de onderlinge afstand is circa 350 meter. Ook in dit alternatief ontstaat landschappelijk een rommelig beeld.
Landschappelijk ligt ook dit alternatief niet voor de hand; hiermee kan immers niet kan worden aan de eis uit het streekplan dat de afstand tussen de hoogspanningslijn en de windmolens ten minste 250 meter moet bedragen. Hoewel deze eis geen "harde norm" is kan daaraan niet zomaar voorbij worden gegaan. Doordat de hoogspanningslijn blijft, ligt het landschappelijk niet voor de hand om voor de optie te kiezen omdat ook in dit geval een sterke concentratie van infrastructuur ontstaat, die landschappelijk een erg onsamenhangend beeld vertoont.
- Volgens de initiatiefnemers Nieuwleusen-west participeren de eigenaren van gronden en woningen in de directe omgeving (binnen een straal van 350 meter) in het project (dit is niet door de gemeente geverifieerd). Als dat zo is kan het initiatief Nieuwleusen-west wat geluidhinder ten opzichte van

woningen betreft aan de gestelde eisen voldoen. Het initiatief Nieuwleusen-west is in tegenstelling tot de andere initiatieven nooit geheel uitgewerkt.

Streekplan Overijssel

Afstand tussen spoorlijn en hoogspanningslijn: Minimale afstand = 7,85 meter + halve rotordiameter
Afstand tussen windturbines en hoogspanningslijn: minimale afstand 250 meter (landschappelijke inpassing).

Landschappelijk ligt het niet voor de hand de windmolens te plaatsen tussen de spoorlijn en de hoogspanningslijn.

Beleidsvisie Windenergie in Noordoost-Overijssel

Kansrijke gebieden voor grootschalige opstellingen

Op basis van het uitgevoerde onderzoek en de reacties daarop, concluderen de gemeenten en de provincie dat vijf gebieden kansrijk zijn voor grootschalige opstellingen van windenergie.

Met deze keuze volgen de gemeenten en de provincie de resultaten van de gebiedsbeoordeling uit het onderzoek. Het onderzoek leverde een rangorde in meer of minder kansrijke gebieden.

Er zijn twee gebieden gekwalificeerd als het meest kansrijk en drie als kansrijk voor grootschalige opstellingen.

De twee meest kansrijke gebieden zijn groen weergegeven op kaart 1 Kansen voor windenergie:

- Dedemsvaart-Zuid: het open agrarisch gebied rond de Elfde Wijk, de Driehoek en de Verlengde Zestiende Wijk;
- Dalfserveld: het gebied ten noordwesten van Dalfsen, ten noorden van de N340, tot aan de spoorlijn Zwolle – Meppel.

De drie gebieden die kansrijk zijn voor grootschalige opstellingen zijn geel weergegeven op kaart 1.

- De twee gebieden ten oosten van de A28: Tolhuislanden, ten noorden van bedrijventerrein Hessenpoort en het gebied Staphorst-zuid;
- Nieuwleusen-West: het gebied ten noorden van Ruitenveen.

Initiatieven moeten in ieder geval voldoen aan de in deze beleidsvisie genoemde voorschriften en richtlijnen voor flora en fauna, infrastructuur, milieuaspecten en landschappelijke inpassing.

De voorschriften voor milieuaspecten zijn omschreven in het 'Besluit voorzieningen en installaties milieubeheer', onderdeel van de Wet Milieubeheer. Het onderzoeksrapport gaat uit van turbines met een ashoogte van 80 meter. Dit was bij de start van het onderzoek een te verwachten maat voor in Overijssel te plaatsen windturbines. Turbines met een ashoogte van 100 meter of meer zijn technisch echter ook al mogelijk. Als een initiatiefnemer in een gebied turbines wil gaan plaatsen die hoger zijn dan 80 meter heeft dat consequenties voor o.a. de afstand tot woningen in verband met bijvoorbeeld geluidhinder. Deze afstand moet vier maal de ashoogte bedragen.

Spoorwegen

Nagenoeg alle spoorwegen in Nederland vallen onder de verantwoordelijkheid van ProRail.

Ten aanzien van de minimaal vereiste afstand van de windturbine tot het spoor heeft ProRail het volgende vastgesteld: Minimale afstand = 7,85 meter + halve rotordiameter.

ProRail moet een vergunning verstrekken voor plaatsing van windturbines wanneer een (deel van een) rotorblad binnen het beheersgebied draait. Het beheersgebied van ProRail strekt zich uit tot 7,85 meter uit het hart van het naastliggend spoor.

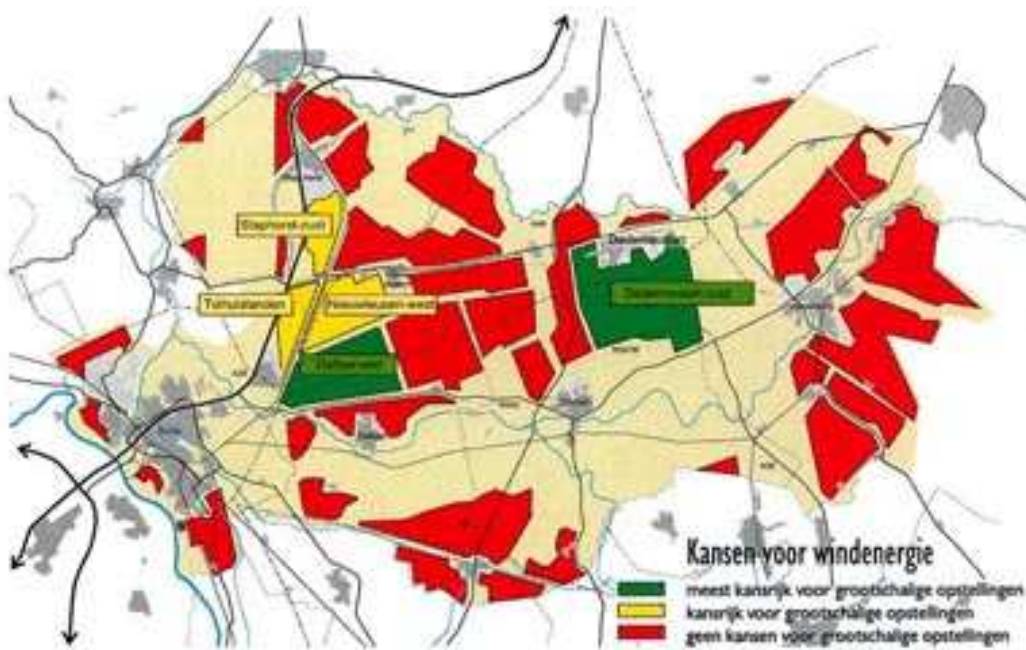
Ook wanneer windturbines in de nabijheid van een spoorweg worden gebouwd, maar buiten het beheersgebied van ProRail is toestemming van of overleg met ProRail wel noodzakelijk. ProRail beschouwt een afstand tot ongeveer 100 meter als "in de nabijheid".

Met ProRail is geen (voor-)overleg gevoerd.

NMO

Natuur en Milieu Overijssel streeft ernaar om de taakstelling met zo weinig mogelijk verstoring aan natuur en landschap te realiseren. Daarom is NMO een voorstander van één tot drie locaties met grootschalige opstellingen in plaats van kleine opstellingen op meerdere locaties. Uit onderzoek dat door de provincie Overijssel is uitgevoerd (2003) blijkt dat Noordoost- Overijssel goede mogelijkheden heeft voor grootschalige windturbineparken.

Vijf locaties komen uit het onderzoek naar voren als kansrijk: drie locaties als kansrijk en twee als meest kansrijk. Royal Haskoning heeft gebiedsuitwerkingen gemaakt hoe de windparken het best in het landschap kunnen worden geplaatst.

NMO beseft dat het gebied in het streekplan is aangewezen als ganzen- en/of andere wintergastengebied, maar NMO kan met deze locatie instemmen mits:

1. de overige drie locaties afvallen voor windenergie.
Tolhuislanden, Nieuwleusen-west en Staphorst-zuid vindt men vanwege de natuur- en landschapswaarden en het feit dat het gaat om belangrijke weidevogel-, ganzen- en/of wintergastengebieden niet geschikt voor plaatsing van windturbines. Bovendien grenzen deze gebieden aan elkaar en deels aan Dalfserveld. Verschillende opstellingen van windturbines in meerdere deelgebieden is zeer onwenselijk zowel qua aantasting van het landschap, als verstoring van het leefgebied van ganzen etc.;
2. er aanvullend vogelonderzoek naar de invloed van turbines op de voorkomende vogelsoorten vooraf plaatsvindt. Dalfserveld is aangewezen als ganzen- en/of wintergastengebied.

Laagvliegroute

Twee militaire laagvliegroutes doorsnijden de regio Noordoost Overijssel. Op deze routes mag, in afwijking van de algemene minimum-vlieghoogte (300 meter) door militaire vliegtuigen worden gevlogen op een hoogte van minimaal 75 meter. Onder laagvliegroutes gelden beperkingen voor de bouw van obstakels. Bouw van obstakels hoger dan 40 meter (bij windturbines: tiphoogte!) worden niet aanvaardbaar geacht. Hoewel het gebruik van de meest westelijk gelegen laagvliegroute (10A) in 2002 is opgeschort, blijft de laagvliegroute vooralsnog bestaan.

Deze is vastgelegd in het Structuurschema Militaire Terreinen (SMT). Het verbod op de oprichting van windturbines (met tiphoogte hoger dan 40 meter) blijft van kracht, totdat het SMT is herzien.

In een brief aan het Ministerie van Defensie vraagt de provincie Overijssel snel duidelijkheid te verschaffen over de laagvliegroute boven Zwolle. Defensie heeft het gebruik van deze route in onderzoek. Een andere mogelijkheid is om de toegestane hoogte van de vliegbewegingen te veranderen, aldus de provincie.

Zowel de locatie Hooislagen als Nieuwleusen-west bevindt zich buiten de invloedssfeer van de laagvliegroute 10A.

Motie 29 maart 2004

In herinnering wordt geroepen de motie van 29 maart 2004. Met het aannemen van een motie van CDA, Christen Unie en PvdA sprak een meerderheid van de gemeenteraad zich op 29 maart 2004 uit voor het Dalfserveld als locatie voor de plaatsing van windmolens.

Plattelandsvisie

De provincie stimuleert het opwekken van duurzame energie en biedt daarom mogelijkheden voor plaatsing van windturbines in bepaalde delen van het buitengebied en op grotere bedrijventerreinen.

Door alleen grote turbines toe te staan kan, met een beperkt aantal en een beperkt ruimtebeslag, een aanzienlijke bijdrage geleverd worden aan de opwekking van duurzame energie. In de gemeente Dalfsen liggen ten noorden van de kern Dalfsen en ten westen van de kern Nieuwleusen zoekgebieden met beperkingen (voor weidevogel en ganzengebied en/of gebied met andere wintergasten) voor het plaatsen van grootschalige windturbines. Dit is op provinciaal niveau bepaald. De gemeenteraad van Dalfsen heeft echter uitgesproken dat hij de plaatsing van windturbines in het gebied ten westen van Nieuwleusen niet acceptabel vindt.

Conclusie

Vastgesteld wordt dat aan de eerste voorwaarde van het amendement niet wordt voldaan.

Immers, de hoogspanningsleiding wordt gehandhaafd.

In de gemeente Dalfsen liggen meerdere mogelijkheden waarbij opstelling 1, Hooislagen in het Dalfserveld, vanwege de landschappelijke inpassing, de uitstraling en de bijdrage aan de BLOW-doelstelling op Dalfser grondgebied de voorkeur geniet boven de locatie Nieuwleusen-west.

Een combinatie met de opstellingen 1 en 3 is ook planologisch uitvoerbaar vanwege de opstelling van de provincie Overijssel die dit met het meeondertekenen van een overeenkomst tussen de gemeenten Zwolle en Dalfsen wil bekrachtigen. In deze overeenkomst wordt vastgelegd hoe de afstemming tussen de opstellingen wordt geregeld.

Een combinatie met de opstellingen 1 en 5 is fysiek wellicht mogelijk (er van uitgaande dat de grondeigenaren alle participeren), maar leidt tot een schijncluster dat landschappelijk gezien een onsamenhangend beeld laat zien.

BIJLAGEN

- Amendement d.d. 26 november 2007
- Streekplan Overijssel
- Brief van Windpark Tolhuislanden d.d. 3 januari 2008
- Brief van bewoners Dalfserveld d.d. 12 februari 2008
- Brief Gedeputeerde Staten van Overijssel d.d. 19 december 2007
- Verslag informatiebijeenkomst hoogspanningsverbinding Zwolle-Hoogeveen Zuidwolde d.d. 29 januari 2008